

TOTHOM SE SENT VÍCTIMA AL SISTEMA EDUCATIU

Professors sobrecarregats i qüestionats, famílies desbordades i incompreses, estudiants ansiosos i desmotivats, administració pressionada i frustrada, ... **I tothom culpant els altres actors de la seva situació.**

I és que, efectivament, des de cada perspectiva individual, la sensació és que hom dóna molt més que rep, o bé que a un se li exigeix més del que se li lliura a canvi.

Des d'aquests mapes de carència i d'injustícia, que no contempen factors econòmics i culturals de fons, no és fàcil escapar d'aquesta dinàmica. Cada actor s'enroca a la seva part de raó, i **el sistema es converteix en una lluita entre peons que no perceben els seus lligams mentals i acaben reproduint la mateixa opressió que cadascú denuncia.**

Per exemple, com ja he explicat en un [altre article](#), una part significativa del professorat està desbordat per la complexitat a les aules i asfixiat per la sobrecàrrega d'informes i programacions. Tot i això, **aquest mateix professorat estressat es relaciona amb els seus estudiants des de les presses, l'exigència, i la productivitat.**

Per què, després de 6 hores en un institut, s'exigeix als estudiants de vegades entre dues i tres hores més al dia de “deures” o d'estudi per als exàmens? Ningú no obliga que sigui així, ni tan sols l'administració educativa. **El professorat surt als carrers per denunciar una situació de sobrecàrrega laboral, però la majoria imposa aquesta mateixa realitat als seus alumnes.**

Òbviament no ho fan per mala voluntat, sinó per la pressió que senten –sovint també de les famílies- per transmetre el currículum i preparar els seus estudiants per al següent “nivell”, en aquesta carrera d'obstacles que és el sistema educatiu. I el que és paradoxal, i lamentable, és que **la majoria de continguts que “s'aprenen” així no serveixen per a gairebé res i s'obliden del tot.**

El sistema educatiu s'articula al voltant d'una sèrie de creences que es van generar al segle XIX que avui en dia tenen molt poc sentit, però que produeixen un context d'estrès i deshumanització en les relacions.

Per exemple, si hom mira el currículum escolar i els llibres de text, sembla que realment hi ha moltes coses que un estudiant ha d'aprendre a l'escola. Tot plegat es parteix de la idea que la informació, per si mateixa, té un valor. Però no és així, quan **la informació no desencadena un impacte a l'ésser humà, quan no transforma l'individu, simplement és soroll.** Els adolescents i joves aprenen multitud de dades sobre èpoques històriques, conflictes i guerres, però aquesta informació no afavoreix éssers humans més conscients de les seves creences, actituds i guerres internes. **No és una informació “educativa”. Però ocupa molt de temps, genera molt d'estrès, i desvia l'atenció del que és fonamental.**

En realitat, no tots els continguts escolars tenen el mateix valor. **Hi ha tres tipus de sabers: els essencials** – els que tenen a veure amb el món interior de les emocions, les relacions i les actituds–; **els sabers útils** - aquells que s'utilitzen per situar-se al món, i que serveixen per gestionar l'atenció i els processos cognitius–; i, finalment, la resta, **els sabers interessants**, que haurien de ser totalment prescindibles a les institucions “educatives”, perquè si una persona gaudeix de salut mental i unes capacitats cognitives adequades, podrà accedir-hi quan ho necessiti

Les institucions escolars són estressants per a tothom en gran part perquè l'energia està encaminada cap a allò prescindible, quan allò essencial no té espai. I en aquest context, les relacions entre les persones es deshumanitzen i passen a ser un negoci de compra venda d'informació guiat per la por de no tenir, o no de no arribar a ser.

Curiosament, a l'era de la Intel·ligència Artificial i de la hiperinformació, **el més significatiu que una institució educativa pot oferir als seus alumnes és el desenvolupament de la Intel·ligència emocional, social i creativa,** perquè l'únic que la Intel·ligència Artificial no pot fer per un, mentre l'ésser humà no s'hi fusioni, és viure la pròpia vida, ser un mateix. Aquest és el sentit de la vida i aquest hauria de ser el sentit de l'educació: **aprendre a ser un ésser humà.**

Quan un se sent desbordat, estressat i amb ansietat, **el més fonamental que pot fer és aturar-se per observar** de quantes coses s'està ocupant que no són essencials; observar per descobrir les creences en què se sosté aquesta actitud desorientada; **i connectar-se amb el cor,** que no sap de mancances, sinó de possibilitats i de joia de viure, com un nen petit.

Quina paradoxa, aquell a qui pretenem educar.

Jordi Mateu

Director del Caiev

<https://jordimateu.info/>

<https://caiev.com/>